

Arkivsak-dok. 201316213-2
Saksbehandler Hildegunn Hestnes

Saksgang **Møtedato**
Fylkesutvalget 19.03.2013

Uttalelse til høringsnotat ny boklov fra Kulturdepartementet

FYLKESRÅDMANNENS INNSTILLING:

1. Sør-Trøndelag fylkeskommune ønsker at en boklov sikrer alle innbyggere tilgang til alle media uavhengig av teknologisk plattform. For å nå de litteraturpolitiske målene må loven legge til rette for, og ikke være et hinder for norske e-bøker. Fylkesutvalget slutter seg til departementets ønske om å finne en god balanse mellom de litteraturpolitiske målene og konkurranse og effektivitet i markedene for skjønnlitteratur og fagbøker.
2. Til de enkelte spørsmålene i høringen uttaler Sør-Trøndelag fylkeskommune:
 - a. Høringsspørsmål 1: Departementet foreslår at lovens formålsparagraf skal gjenspeile språk- og litteraturpolitiske målsettinger: «Formålet med denne lov er å legge til rette for bredde, mangfold og kvalitet i norsk litteratur, samt god tilgjengelighet over hele landet. Særlig viktig er det å ivareta forfatteren og leseren. Loven skal bidra til å fremme kultur og kunnskapsformidling og styrke norsk språk og skriftkultur.» Fylkeskommunen ønsker å støtte formålsparagrafen.
 - b. Høringsspørsmål 2: Departementet ønsker innspill til om elektroniske bøker skal falle inn under lovens virkeområde. Fylkeskommunen ønsker at elektroniske bøker skal omfattes av loven.
 - c. Høringsspørsmål 3: Departementet ber om høringsinstansenes syn på om lengden på fastpris for fagbøker bør være den samme som for skjønnlitteratur. Fylkeskommunen ønsker ikke at loven skiller mellom faglitteratur og skjønnlitteratur når det gjelder lengden på fastpris.
 - d. Høringsspørsmål 5: Departementet ber om høringsinstansenes syn på om bokloven skal legge til rette for en obligatorisk fastpris, eller om loven skal gi rett til å samarbeide om bokomsetning. Fylkeskommunen støtter forslaget om obligatorisk fastpris.
 - e. Høringsspørsmål 6: Gjeldende forskrift åpner for versjonsprising samtidig som kun nye bøker skal ha fastpris. Departementet ber om tilbakemelding på om det kan være behov for bestemmelser som avgrenser muligheten til å omgå eller uthule at fastprisordningen kun skal gjelde nye bøker. Fylkeskommunen ønsker at kun helt nye bøker skal ha fastpris.
 - f. Høringsspørsmål 7: Departementet ber om høringsinstansenes syn på om en skal videreføre dagens ordning med fastpris i utgivelsesåret og til og med 30. april året etter, om fastprisen skal gjelde i 12 måneder fra utgivelsesdato, eller om en skal ha en ordning med individuell fastprisperiode av hver utgivelse men med et tak på lengden på perioden. Fylkeskommunen ønsker en fortsettelse av dagens ordning.

- g. Høringsspørsmål 8: Departementet ønsker innspill på om det skal være anledning til å gi sluttkunde rabatter.
Fylkeskommunen ønsker at det fortsatt skal være mulig å gi sluttkunde rabatter.
 - h. Høringsspørsmål 9: Departementet foreslår at gjeldende ordning der forlagene har plikt til å levere lagerførte bøker til bokhandel, og bokhandlene har plikt til å skaffe bøker på direkte bestilling fra slutt kunde omfatter alle aktørene i bransjen.
Fylkeskommunen støtter forslaget.
 - i. Høringsspørsmål 15: Departementet foreslår ikke å innføre eierskapsbegrensninger i forbindelse med lovarbeidet.
Fylkeskommunen støtter forslaget, men understreker at det er viktig å vurdere markedet nøye framover slik at en sikrer de små og uavhengige forlagene og bokhandlene.
3. Vedr. momsfratak på papirbøker:
Høringsnotatet tar opp at dagens ordninger sikrer momsfratak for papirbøker. Elektroniske bøker omfattes ikke av fritaket.
Fylkeskommunen ønsker et momsfratak også på elektroniske bøker. Dette vil bidra til å sikre et litteraturmarked som er bredt, har høy kvalitet og er like godt tilgjengelig i hele landet.

VEDLEGG:

<http://www.regjeringen.no/nb/dep/kud/dok/hoeringer/hoeringsdok/2013/horing---forslag-til-lov-om-omsetning-av.html?id=713189>

Andre refererte dokumenter i saken:

GJELDENDE FORUTSETNINGER:

BAKGRUNN:

Kulturdepartementet ønsker synspunkter på flere konkrete spørsmål rundt regulering av omsetning av bøker i Norge (Bokloven), og ber høringsinstansene knytte sine svar til de konkrete høringsspørsmålene. En målsetting med høringen er å finne fram til en god balanse mellom de litteraturpolitiske målene og konkurranse og effektivitet i markedene for skjønnlitteratur og fagbøker.

Fylkeskommunene er ikke formell høringsinstans, men Sør-Trøndelag fylkeskommune ønsker å avgi uttalelse til departementet. Dette fordi fylkesbibliotekene har et ansvar for å bidra til å utvikle bibliotekjenestene i takt med biblioteklovens formålsparagraf om at folkebibliotekene skal legge vekt på kvalitet, allsidighet og aktualitet i sitt tilbud til innbyggerne.

Høringsnotat om ny boklov har 15 høringsspørsmål. For å sikre en lov som legger til rette for et bredt og allsidig marked, sikrer både små og store mange aktører i bokbransjen og gir bibliotek og innbyggere god tilgang til litteratur, har fylkeskommunen valgt å vurdere høringsspørsmålene 1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 15. I tillegg kommenterer vi momsfratak på papirbøker og på elektroniske bøker.

En boklov vil gi et permanent unntak fra konkurranselovgivningen for et nærmere angitt samarbeid om forretningsvilkår i bokbransjen. Et unntak begrunnes ut fra at omsetning av bøker har spesielle behov for markedsregulerende beskyttelse. Hovedmålene for litteraturpolitikken er kvalitet, bredde og tilgjengelighet. Det er bra at vi leser ulike bøker – det er berikende for kultur og demokrati at mange forskjellige tanker spres og diskuteres. Regjeringens politikk er å legge til rette for at mange forfattere kan skrive god litteratur som dekker et mangfold av temaer i et mangfold av sjangre, og at litteraturen er godt tilgjengelig for lesere i hele landet. Et bærekraftig litterært system krever et bredt og rikholdig boktilbud. Det er et kulturpolitisk mål at det ikke bare blir utgitt potensielle bestselgere, men at det lesende publikum skal kunne velge blant varierte litteratursjangre og titler fra et mangfold av forfatterstemmer.

For å oppnå disse målsettingene må de litteraturpolitiske virkemidlene gi gode rammebetingelser for hele den litterære verdikjeden, fra forfatter via forlag, bokhandel og bibliotek til leser. Det er viktig at et bredt utvalg av litteraturen skal være tilgjengelig for folk der de bor, og at prisene skal være like både i sentrale strøk og utkantstrøk.

FAKTISKE OPPLYSNINGER:

I Norge har vi hatt unntak fra konkurranselovgivningen og samarbeidsavtaler om fastpris mellom Forleggerforeningen og Bokhandlerforeningen siden 1960-tallet – bokavtalen. Bokavtalen har vært unntatt fra konkurranselovgivningen ut fra en litterær og språkpolitisk begrunnelse - å beskytte norsk språk og norsk litteratur. Samfunnet ønsker å ta vare på det norske språket og bokproduksjonen når det gjelder utgivelse av både faglitterære og skjønnlitterære bøker. «Bokloven» tar sikte på å erstatte den eksisterende «Bokavtalen», og vil gi permanent unntak fra Konkurranseloven for et samarbeid innad i Bokbransjen.

DRØFTINGER:

4.2 Lovens formålparagraf

Høringsspørsmål 1

Departementet foreslår at lovens formålparagraf skal gjenspeile språk- og litteraturpolitiske målsettinger: «Formålet med denne lov er å legge til rette for bredde, mangfold og kvalitet i norsk litteratur, samt god tilgjengelighet over hele landet. Særlig viktig er det å ivareta forfatteren og leseren. Loven skal bidra til å fremme kultur og kunnskapsformidling og styrke norsk språk og skriftkultur.»

Fylkeskommunen støtter formuleringen, som samsvarer godt med biblioteklovens formålparagraf om at folkebibliotekene skal legge vekt på kvalitet, allsidighet og aktualitet. Det er viktig at vi har en markedssituasjon som legger til rette for bredde, mangfold og kvalitet og at bibliotekene har mulighet til å stille materiale til rådighet som ivaretar norsk språk og skriftkultur.

4.3 Lovens virkeområde

Høringsspørsmål 2 - departementet ønsker innspill til om e-bøker skal falle inn under lovens virkeområde eller ikke, og foreslår to alternativer

- Alternativ 1 – e-bøker omfattet av bokloven

«Loven gjelder omsetning av bøker utgitt av norsk forlag for salg ved norsk forhandler. Loven gjelder likevel ikke salg til sluttbruker i annen stat i Det europeiske økonomiske samarbeidsområdet. Loven gjelder uansett publiseringsformat.»

- Alternativ 2 – e-bøker ikke omfattet av bokloven

«Loven gjelder omsetning av bøker utgitt av norsk forlag for salg ved norsk forhandler. Loven gjelder likevel ikke salg til sluttbruker i annen stat i Det europeiske økonomiske samarbeidsområdet. Loven gjelder analoge bøker og lydbøker.»

Fylkeskommunen støtter alternativ 1. I et formidlingsperspektiv er det, i 2013, lite hensiktsmessig å skille på teknologi. Formålparagrafen bør være teknologinøytral for å sikre en aktiv formidling av alle medier.

Høringsspørsmål 3: Departementet ber om høringsinstansenes syn på om lengden på fastpris for fagbøker bør være den samme som for skjønnlitteratur.

Fylkeskommunen ser ingen grunn til å skille mellom faglitteratur og skjønnlitteratur.

Høringsspørsmål 5: Departementet ber om syn på to alternativer når det gjelder fastpris:

Alternativ 1: Boklov med obligatorisk fastpris

Alternativ 2: Boklov som gir rett til å samarbeide om bokomsetning

Fylkeskommunen støtter alternativ 1, fordi vi mener det bidrar til å skape større forutsigbarhet både for forlag, bokhandlere og andre forhandlere.

Høringsspørsmål 6: Versjonsprising

Gjeldende forskrift åpner for versjonsprising, samtidig som det kun er nye bøker som skal ha fastpris. Departementet ber om tilbakemelding på om det kan være behov for bestemmelser som avgrenser muligheten til å omgå eller uthule at fastprisordningen kun skal gjelde nye bøker.

Vi mener det er viktig at kun helt nye bøker skal ha fastpris. Et nytt omslag og rettelse av skrivefeil som gir et nytt ISBN-nummer, er ikke dermed en helt ny bok.

Høringsspørsmål 7: Departementet ber om høringsinstansenes syn på tre alternativer angående fastpris

1. Dagens ordning – fastprisen gjelder i utgivelsesåret og til og med 30. april året etter.
2. Fastprisen gjelder i 12 måneder fra bokens utgivelsesdato.
3. Individuell fastprisperiode etter en konkret vurdering av hver bokutgivelse, men med et tak på hvor lang perioden bør være.

Fylkeskommunen støtter alternativ 1, altså en fortsettelse av dagens ordning med forutsigbarhet i en felles fastprisperiode.

Høringsspørsmål 8: Departementet ønsker innspill på hvorvidt man skal videreføre anledningen til å gi sluttkunde rabatter.

Fylkeskommunen støtter forslaget. Det vil være av stor betydning for folke- og skolebibliotekene at de får anledning til å handle til reduserte priser. Bibliotekene vil slik kunne kjøpe inn flere titler og eksemplarer og dermed lettere sikre bredden i utvalget.

Høringsspørsmål 9: Departementet foreslår at gjeldende ordning der forlagene har plikt til å levere lagerførte bøker til bokhandel, og bokhandlene har plikt til å skaffe bøker på direkte bestilling fra sluttkunde omfatter alle aktører i bransjen. Forhandler som ikke har bokomsetning som sin kjernevirksomhet holdes utenfor ordningen.

Fylkeskommunen støtter forslaget.

6. Eierskapsbegrensninger**Høringsspørsmål 15:** Departementet foreslår ikke å innføre eierskapsbegrensninger i forbindelse med dette lovarbeidet.

Fylkeskommunen støtter departementets forslag. Fylkeskommunen mener videre det er svært viktig å følge med på utviklingen i markedet framover, slik at en ivaretar små og uavhengige forlag og bokhandlere, som et korrektiv og alternativ til de store kjedene.

Momsfritak på papirbøker:

Høringsnotatet tar opp at dagens ordninger sikrer momsfritak for papirbøker. Elektroniske bøker omfattes ikke av fritaket. Vi mener at et momsfritak også på elektroniske bøker vil bidra til å sikre et litteraturmarked som er bredt, har høy kvalitet og er like godt tilgjengelig i hele landet.

FYLKESRÅDMANNENS KONKLUSJON:

En boklov er en viktig kontrakt mellom rettighetshavere og samfunnet, og bibliotekene nevnes i høringsnotatet som en del av den litterære næringskjeden under Litteratur- og språkpolitiske målsettinger. Det er viktig at vi har en markedssituasjon som legger til rette for bredde, og for god tilgang til informasjon og litteratur for alle innbyggere i landet.

Fylkesrådmannen anbefaler at Fylkesutvalget slutter seg til departementets ønske om å finne en god balanse mellom de litteraturpolitiske målene og konkurranse og effektivitet i markedene for skjønnlitteratur og fagbøker.